

:- MAANDBLAD -:

:-: :-: :-: UITGEGEVEN DOOR :-: :-: :-:
HET NATUURHISTORISCH GENOOTSCHAP IN LIMBURG.

CORRESPONDENTIE.

Mededeelingen enz. voor 't Decemnummer worden *uiterlijk* 19 November ingewacht.

J. H. M. ERN. GADIOT,
Rijksweg B 371, Sittard.

Naar aanleiding van een paar brieven en kaarten willen wij even opmerken, dat 't volledig adres van den schrijver der bijdragen, gemerkt, *Venlo, G.*, is Dr. A. J. M. Garjeanne, Villapark 2, Venlo.

De Secretaris verzoekt nogmaals dringend den Heeren Dumoulin-Paulussen, te Wijk-Maastricht, en Mintjins, Hoofd der School te Neerzitter, hem hunne voorletters op te geven door toezending van visitekaartjes.

Mr. D. FREES,
Huize Beekhof, Heerlen.

HERFSTKLEUREN.

Al kunnen we den Herfst eigenlijk niet beschouwen als 't einde van alle bloemenweelde, toch biedt de natuur ons in dit jaargetij, als 't ware haar afschiedsgroet aan in de najaarskleuren van vele boomen, heesters en kruiden.

Iedereen, zelfs de meest ongevoelige voor natuurschoon, bewondert 't prachtige rood van sommige Wingerden en Eiken; 't goudgeel der Eschdoorns en Kastanjes bekoort zijn oog. Men spreekt van 'n vuurgloed, van gloeiend rood en schitterend goud. Maar al is 't alsof die warmere tinten ons 't reeds zachtere der herfstzon willen vergoeden, te beschrijven zijn ze niet, en evenmin ook te schilderen.

Ziet thans eens de wilde Flora onzer heuvelen! Kijk, hoe 't geelgroen der grassen, doorweven

met roodbronzen Braamranken, met hier en daar zachtgele Engbloemen langzaam overgaat in 't grijsgele der mergelrotsen, om wier toppen zich sierlijk slingert de wilde Clematis met z'n witwollige vruchten; hoe in onze heerlijke loofbosschen, allerlei mengelingen van geel en bruin en groen een overgang vormen tot de donkere Naaldboomen. De vrije natuur kiest een kleurencombinatie, die uiterst fijn met de omgeving harmonieert.

Ook in onze tuinen moeten we de natuur zooveel mogelijk trachten na te bootsen, en wijl thans de planttijd weer aanbreekt, wenschen we enkele gewassen aan te bevelen, welke nog veel te weinig in onze tuinen gezien worden.

Wanneer we van herfstkleuren spreken, denken we onwillekeurig ook aan de vele prachtige vruchten, die nu alom rijpen. Tal onzer inlandsche heesters zouden we daarom al niet willen misschen, zooals de Evonymus met hare roode doosvruchtjes en oranjezaden, de Bramen met haar trossen blauwberijpte schijnvruchten; den wilden Sneeuwbal, de Vlieren, vooral de Trosvlier, die thans in de bosschen te Houthem en Slenaken prijkt met duizenden roode bessen. En vergeten we vooral niet onzen gewonen Meidoorn en de wilde Rozen!

Er zijn onder de uitheemsche heesters, vele, welke niet alleen 's zomers ons verblijden met prachtige bladeren en bloemen, maar die zich bovendien in den Herfst nog tooien met een schat van sierlijke vruchten. Ook hebben deze 't voordeel, dat ze 's winters als voedsel dienen voor onze vogels, die toch zooveel nuttig werk verrichten in onze tuinen, door 't opruimen van schadelijke insecten (veel meer dan we met sommige vergiftige besproeiingsmiddelen kunnen bereiken!), terwijl ze ons 's zomers 't leven veraangenamen door hun gezang.

Tot deze heesters behooren verschillende Meidoornsoorten. Op de eerste plaats de Vuurdoorn (*Crataegus pyracantha*) met tuilen van witte bloemen, oranjerode bessen en altijd groen loof. Hij vereischt 'n zonnige standplaats

en mag niet veel gesnoeid worden. — Verder *Crataegus coccinea*; *Cr. orientalis*; *Cr. sanguinea*; *Pourthiaea villosa* en vele *Cotoneaster*soorten.

De Tooverhazelaar (*Hamamelis japonica*) vertoont 't eigenaardige, dat de *oudste* takken, welke zich 's winters vrij plotseling met duizenden gele bloempjes tooien nu geelroode, de *jongste* niet-bloeiende takken zachtgele bladeren dragen. Men plante hem tegen een donkeren achtergrond van coniferen.

't Mooiste geel vertoonen *Virgilia lutea* en vele *Pavia* soorten b.v. *Pavia macrostachys*, tevens één onzer mooiste bloemheesters. Ook de Chinese Goudlork met zeer sierlijk loof is prachtig geel.

De fijnste nuances van rood heeft *Acer Ginnala* en *Parotia persica*.

Ten slotte willen we nog noemen *Rhus typhina* var. *laciniata* met rood, varenachtig ingesneden blad en donkerfluweelen vruchtkuiven, benevens de nieuwere *Viburnum plicatum*, 's zomers prij-kend met guirlandes van melkwitte bloemtrossen, in den herfst getooid met eigenaardig brons-violetkleurig blad. Voor deze laatste behoeft echter haar zuster, de Europeesche sneeuwbal, niet onder te doen, al houdt de kleur van de vreemdelinge 't langer uit.

NUTH.

A. DE WEVER.

KLEINE MEDEDEELINGEN.

(14.) Een nieuwe aanvoerplant. *Carduus collinus*.

Op een fietstochtje vond ik onlangs bij Einighausen (Gem. Limbricht) een *carduus*, die me opviel wegens haar bijzonder roode, vrij groote bloemhoofdjes en zacht loof. Bij het determineren vond ik, dat ze 't meest overeenkwam met *Carduus hamulosus*. Zijn evenwel bij deze de omwindsels recht, bij de gevondene zijn ze rugwaarts gebogen. De eenige *Carduus*, die er zóó uitziet, is *Carduus Collinus*. Inderdaad bleek het deze te zijn. Voor zoover mij bekend, is ze tot dusver nog nooit in Nederland gevonden.

ONDANKS herhaaldelijk zoeken in de omgeving der groeiplaats, heb ik er geen tweede exemplaar kunnen vinden.

Schinnen.

W. E. J. CLAESSENS.

(15.) Van een plant, die onder den grond bloeit.

13 September j.l. liep ik toevallig over het voor-deel van een akker; mijn aandacht viel op een krachtig exemplaar van varkensgras (*poly-*

gonum aviculare) en onwillekeurig trok ik het uit. Niet weinig was ik verwonderd aan den wortel vier ontwikkelde stengels te vinden. Door hun groeiplaats onder den grond waren deze natuurlijk wit (geëtioleerd). De bladeren waren eveneens chlorophylloos en schubvormig. Het meest interesseerden me echter de witte stervormige bloempjes in de bladoksels. Geen onvolkomenheid, geen gemis aan organen wees op haar eigenaardige groeiplaats onder den grond. Integendeel, ik vond de bloemen wat vorm en grootte betreft beter dan die aan de bovengrondsche stengels voorkwamen. Alleen droegen ze duidelijk 't kenteken van: gemis aan licht.

Sittard,

J. S. KENTGENS.

(16) Een zeldzame rivierplant.

Vlak bij Venlo vertoont de Maas, een mooien steilen oever, aan den voet waarvan allerlei fraaie gesteenten te vinden zijn. Op die plaats groeit in honderden exemplaren de zeldzame mantel-angelier, *Tunica prolifera*, tot nog toe alleen aangegeven voor Rijn en IJssel.

Venlo.

G.

(17). Langs de geheele spoorlijn Sittard-Herzogenrath, ken ik niets, dat zoo weinig aesthetisch aandoet als de halte Eijgelshoven. Vandaar dan ook, dat men bij een eventueel wachten aldaar, als 't ware genoodzaakt is de onmiddellijke omgeving wat oplettender te beschouwen dan elders.

Zoo werd op het eind der vorige maand mijn oog getrokken door een groep wuivende topinambours, die aldaar op een driehoekig stukje land groeiden, 't welk, zoal geen „pothoofd”, dan toch de groeiplaats bleek van verschillende aangevoerde planten. Door hare lichtgele bloemen viel me een crucifeer heel bijzonder op, welke ik in ons Zuiden nog nooit ergens anders gezien had en die bij determinatie *Erucastrum Polichii* bleek te zijn. Misschien heeft een der lezers ze wel eens elders, maar dan niet blijkbaar aangevoerd, gevonden. Want om en bij onze stations is 't een rijk van „onbegrensde mogelijkheden”. Verbazen moet men zich daar over niets en als men werkelijk groote oogen wil opzetten, doet men beter te wachten tot men, om maar iets te noemen, b.v. *colchicum* en *parnassia* boven op het krijt ziet staan even kleurig en fleurig als in onze laagste weilanden. Daar heeft men niet met een toevallig verdwaald exemplaar of met een verloren voorpost te doen, maar waar men daar wel mee te doen heeft, ja, wie zal 't zeggen?

Nuth.

J. J. DORMANS.